

COSTUL PE STUDENT ECHIVALENT, INSTRUMENT AL MANAGEMENTULUI FINANCIAR UNIVERSITAR

Prof. univ. dr. ing. Constantin Oprean, Drd. ec. Vasile Moțoc

Lect. univ. dr. Camelia Oprean

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Abstract. *The paper presents the methodology of calculating the cost per student equivalent with the unfolding of all the components of this cost, regarding its usage as an instrument of financial management of universities. This methodology allows the universities to determine the real cost per student, which can be compared to the cost per student equivalent to, on the basis of which the financing of the universities is being grounded from the budget.*

Key words: cost, financial management, student, university.

1. Introducere

Investiția în educație a necesitat și s-a realizat întotdeauna cu un consum important de resurse financiare. Asigurarea resursei financiare pentru sistemul de învățământ superior a constituit o problemă deosebit de sensibilă, care a influențat realizarea numeroaselor obiective, dar și a misiunii economico-sociale cu care universitățile sunt investite.

Țara noastră dispune de cadre didactice performante, care însă, fără o finanțare corespunzătoare, nu se pot pune în valoare la nivelul acumulărilor profesionale calitative realizate. Subfinanțarea învățământului superior românesc, chiar dacă reflectă o situație extrem de gravă și multiple dezechilibre în oportunitățile de dezvoltare și înnoire a sistemului educațional, nu constituie, în sine o situație unică, deoarece, pentru numeroase sisteme educaționale din țările dezvoltate, în prezent, fondurile publice sunt insuficiente în raport cu necesitățile.

Restructurarea reală a învățământului superior românesc nu se poate realiza fără o îmbunătățire a flexibilității sistemului financiar, a eficienței și eficacității acestuia.

În acest context, managementului financiar, cu funcțiile sale de previziune, organizare, coordonare, antrenare și control-evaluare îi revin sarcini importante de determinare a efortului în plan financiar al tuturor acțiunilor ce se vor realiza într-o perioadă de gestiune dată, de urmărire a modului în care sunt gestionate veniturile și de asigurare și menținere a echilibrului financiar pe termen scurt și termen lung, în concordanță cu nevoile universității.

Autonomia financiară a universității urmărește creșterea eficienței resurselor implicate în realizarea strategiei naționale în domeniul învățământului superior și al cercetării științifice. Autonomia financiară se manifestă prin dreptul de a gestiona, potrivit legii și răspunderii personale, fondurile, indiferent de sursa de proveniență; de a stabili prioritățile de dezvoltare și necesarul de investiții; de a utiliza resursele financiare pe priorități și decizii proprii; de a stabili indicatori proprii pentru evaluarea performanțelor financiare.

Sistemul de finanțare a universităților românești, cunoscut sub numele de finanțare globală, are două componente: *finanțarea de bază* – pentru funcționarea curentă în cadrul activităților de formare inițială – și *finanțarea complementară*.

Finanțarea de bază se realizează luând în calcul numărul de studenți echivalenți, ceea ce conduce la costul pe student echivalent. Acest indicator de finanțare, cunoscut sub numele de

alocație bugetară pe student echivalent, a constituit și constituie și în prezent „mărul discordiei” dintre Ministerul Educației și Cercetării și universități, fiind considerată rezultatul unei fundamentări ireale, și, de aici, concluzia, aproape general susținută că ea nu reflectă costul real, iar subfinanțarea învățământului superior românesc este o consecință.

2. Structura costului pe student echivalent

Lucrarea prezintă încercă să fundamenteze procedura detaliată de constituire a costului pe student echivalent, cost care poate fi calculat la nivelul universității și al tuturor structurilor sale.

Acest cost pe student echivalent pe an, C_{SE} se poate calcula cu relația:

$$C_{SE} = A + B + C + D, \quad (1)$$

unde: A este costul procesului educațional pe student echivalent/an;
B - costul serviciilor și materialelor-suport pe student echivalent/an;
C - cheltuieli dezvoltare din resurse proprii;
D - cheltuieli pentru facilități studenți din resurse proprii (burse, transport, ajutoare materiale etc.).

Costul procesului educațional pe student echivalent/an, A:

$$A = \frac{FS_T}{N_{SE}}, \quad (2)$$

unde: FS_T este costul total al salariilor cadrelor didactice și personalului didactic auxiliar/an;
 N_{SE} - numărul de studenți echivalenți calculat după metodologia CNFIS (Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior).

$$FS_T = FS + CS_1 + D_1, \quad (3)$$

unde: FS este costul salariilor cadrelor didactice și personalului didactic auxiliar/an;
 CS_1 - contribuții sociale (CAS, șomaj etc.):

$$CS_1 = 0,293 \cdot FS, \quad (4)$$

D_1 - costul cu perfecționarea resursei umane (conform planului de perfecționare a resurselor umane)/an.

$$FS = FS_{pd} + FS_{pda} + RS_{pd} + RS_{pda}, \quad (5)$$

unde: FS_{pd} este costul salariilor personalului didactic/an;

$$FS_{pd} = 12 \sum_{i=1}^5 N_{pcd_i} \times S_{cd_{imed}/L}, \quad (6)$$

în care: N_{pcd_i} este numărul posturilor cadrelor didactice cu gradul didactic $i = 1 - 5$ (1-preparator, 2-asistent, 3-lector, 4-conferențiar, 5-profesor);

$S_{cd_{imed}/L}$ - salariul mediu al cadrului didactic cu gradul didactic i /lună;

FS_{pda} - costul salariilor personalului didactic auxiliar/an;

Costul pe student echivalent, instrument al managementului financiar universitar

$$FS_{pda} = 12 \times N_{pda} \times S_{pda_{med/L}} \quad (7)$$

în
care: N_{pda} este numărul total al personalului didactic auxiliar;
 $S_{pda_{med/L}}$ - salariul mediu al personalului didactic auxiliar/lună;

RS_{pd} - resursă financiară de siguranță care ține cont de ocuparea unor posturi cu grad didactic superior în timpul anului, gradații de vechime etc., pentru cadrele didactice;
 $RS_{pd} = 0,3 \times FS_{pd}$ (8)

RS_{pda} - resursă financiară de siguranță care ține cont de ocuparea unor posturi noi în timpul anului, ore suplimentare, majorări salariale, diurne pentru deplasare în țară și străinătate etc.;
 $RS_{pda} = 0,3 \times FS_{pda}$ (9)

Explicitând, se obține:

$$FS_T = 1,3 \times 1,293 \left(12 \sum_{i=1}^5 N_{pdi} \times S_{cd_{imed/L}} + 12 \times N_{pda} \times S_{pda_{med/L}} \right) + D_1 \quad (10)$$

Costul serviciilor și materialelor-suport pe student echivalent/an, B:

$$B = \frac{FS_{pAdT} + C_{me} + C_{ST}}{N_{SE}} \quad (11)$$

unde: FS_{pAdT} este costul salariilor personalului administrativ total/an:

$$FS_{pAdT} = FS_{pAd} + RS_{pAd} + CS_2 + D_2 \quad (12)$$

unde: FS_{pAd} este costul salariilor personalului administrativ/an;

$$FS_{pAd} = 12 \times N_{pAd} \times S_{pAd_{med/L}} \quad (13)$$

unde: N_{pAd} este numărul personalului administrativ;

$S_{pAd_{med/L}}$ - salariul mediu pe lună al personalului administrativ;

RS_{pAd} - resursă financiară de siguranță care ține cont de ocuparea unor posturi noi în timpul anului, ore suplimentare, majorări salariale, diurne pentru deplasare în țară și străinătate etc.;
 $RS_{pAd} = 0,3 \times FS_{pAd}$ (14)

Management & marketing

CS_2 - contribuții sociale (CAS, șomaj etc.);

$$CS_2 = 0,293 \left(FS_{pAd} + RS_{pAd} \right), \quad (15)$$

D_2 - costul cu perfecționarea resursei umane (conform planului de perfecționare a resurselor umane)/an;

$$FS_{pAdT} = 1,3 \times 1,293 \times 12 N_{pAd} \times S_{pAd_{med/L}} + D_2, \quad (16)$$

C_{me} - costuri materiale și resurse energetice/an:

$$C_{me} = C_1 + C_2 + C_3 + C_4 + C_5 + C_6 + C_7 + C_8, \quad (17)$$

unde: C_1 - costul cu energia termică /an;

C_2 - costul cu energia electrică/an;

C_3 - costul materialelor de curățenie/an;

C_4 - costul furniturilor de birou (hârtie, toner etc.)/an;

C_5 - costul materialelor necesare lucrărilor de laborator/an;

C_6 - costul reparațiilor accidentale/an;

C_7 - costul cărților, periodicelor, acces baze de date/an;

C_8 - cheltuieli cu piese de schimb mijloace transport, carburanți, lubrifianti/an;

C_{ST} - costul total al serviciilor-suport/an;

$$C_{ST} = C_{S1} + C_{S2} + C_{S3} + C_{S4} + C_{S5} + C_{S6} + C_{S7} + C_{S8} + C_{S9} + C_{S10} + C_{S11} + C_{S12}, \quad (18)$$

unde: C_{S1} - costul alimentării cu apă, canalizare/an;

C_{S2} - costul colectării deșeurilor/an;

C_{S3} - costul cu serviciile de poștă, telefon, fax, radio, TV/an;

C_{S4} - costul cu serviciile de pază, securitate/an;

C_{S5} - costul cu mentenanța echipamentelor din dotare/an;

Costul pe student echivalent, instrument al managementului financiar universitar

- C_{S6} - costul cu mentenanța biobazelor didactice/an;
 C_{S7} - costul cu cheltuielile de reprezentare instituțională/an;
 C_{S8} - costul cu delegațiile (cazare, transport)/an;
 C_{S9} - costul de organizare a manifestărilor științifice, culturale, sportive/an;
 C_{S10} - costul pentru publicitate și reclamă/an;
 C_{S11} - costul serviciilor de comunicații internet, intranet, întreținere site/an;
 C_{S12} - costul cu chiriile spațiilor de învățământ și alte mijloace de învățământ/an;

Cheltuieli dezvoltare instituțională din resurse proprii/an, C:

$$C = \min 5\%(A + B) \quad (19)$$

Cheltuieli din resurse proprii pentru facilități studenți (burse, ajutoare materiale, transport, etc.)/an, D:

$$D = \min 1\%(A + B) \quad (20)$$

Explicitat:

$$\begin{aligned}
 C_{SE} = & \frac{1,3 \times 1,293}{N_{SE}} \left(12 \sum_{i=1}^5 N_{pcdi} \times S_{cdimed} / L + 12 \times N_{pda} \times S_{pda med} / L \right) + D_1 + \\
 & + \frac{1,3 \times 1,293 \times 12 \times N_{pAd} \times S_{pAd med} / L + D_2 + C_{me} + C_{ST}}{N_{SE}}. \quad (21)
 \end{aligned}$$

Obs. Procedura de calcul al costului pe student echivalent/an pe universitate va ține cont de N_{SE} ai universității, iar pentru calculul costului pe student echivalent/an la nivelul facultății se iau în calcul N_{SE} ai facultății respective.

3. Concluzii

Cunoașterea costului real pe student echivalent pe an reprezintă un instrument prețios în îmbunătățirea managementului financiar al oricărei structuri academice. Acesta reprezintă, de asemenea, un indicator care poate furniza informații în legătură cu punctele slabe la nivelul structurii analizate și poate fi comparat cu rezultatele obținute în alte instituții de învățământ superior. Pe baza acestui cost real pot fi fundamentate și întocmite bugete de venituri și

Management & marketing

cheltuieli, astfel încât să furnizeze o imagine clară și reală a situației financiare la nivelul structurii analizate.

Se poate concluziona, de asemenea că, la nivelul CNFIS, ar exista o bază reală în ceea ce reprezintă finanțarea învățământului superior din țara noastră.

Bibliografie

*** *Metodologia CNFIS pentru calculul numărului studenților echivalenți.*